

TIL:

Styret i Fosen Regionråd

FRA:

Sekretariatet/Leena Stenkløv/HSJ

SAK 40/07 Fosen DMS – evaluering og spørsmål om videreføring av tiltaket

Vedlegg:

1. Evalueringsrapport fra Ernst & Young (kortversjon)
2. Utredning av alternative organiseringsmodeller

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt. Ettersendes på forespørsel):

1. Evalueringsrapporten fra Ernst & Young
2. Presentasjon av evalueringsrapporten
3. Styresak 37/03 Oppnevning av representant til styringsgruppe for ”Forprosjekt Fosen Distriktsmedisinske Senter”
4. Styresak 18/04 Fosen Distriktsmedisinske senter, videreføring i pilotprosjekt
5. Styresak 25/04 Fosen DMS, forslag til mandat og sammensetning av styringsgruppen i pilotprosjektet

Innledning

Fosen Regionråd var en pådriver for at forprosjektet om utvikling av samarbeidsmodellen Fosen distriktsmedisinske senter ble til et omfattende pilotprosjekt mellom Fosen-kommunene og St. Olavs Hospital. Helse Midt-Norge og Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har hele tiden hatt store forventninger til resultater fra utviklingsarbeidet. De har deltatt i styringsgruppen og bidratt med betydelige prosjektmidler. En viktig grunn for denne interessen er at Fosen DMS representerer en helhetstenkning som er unik i helse-Norge: Gjennom interkommunalt samarbeid, desentralisering av tjenester fra helseforetaket og samarbeidstiltak i grenselandet mellom kommunehelsetjenesteloven og spesialisthelsetjenesteloven – alt under en felles styringsgruppe og prosjektledelse – skulle man bygge opp et helsetilbud til Fosen-befolkningen, som er:

- kvalitativt godt
- effektivt organisert
- lett tilgjengelig
- og oppleves som “sømløst”.

Samtidig er Fosen DMS et viktig virkemiddel for lokalsamfunnsutvikling.

Viktige prinsipper i arbeidet har vært at:

- Helseforetaket og kommunene er likestilte partnere.
- DMS er ikke ett bygg, men består av mange ”byggeklosser” som kan flyttes etter behov.

- DMS er for alle Fosen-kommuner, men en kommune trenger ikke å være med i alle tiltak.
- Alle skal dra nytte av samarbeidet: pasienter og pårørende, kommuner og helseforetaket.

I et slikt ”landskap” er telemedisin ment å være et samhandlingsverktøy, som gjør det mulig å ha direkte, umiddelbar kontakt mellom mennesker knyttet til pasientbehandling, kompetanseutvikling og samhandlingsspørsmål - uavhengig av lange avstander.

Hvordan har det gått?

Spesialistpolikliniken er forankret i helseforetakets ordinære virksomhet slik at spesialistene nå arbeider på Fosen som en del av sin tjenesteplan. De er koblet til helseforetakets IT-system og har tilgang til samme pasientinformasjon som når de arbeider på selve sykehuset.

Det er etablert avdeling for observasjon og etterbehandling, som er et samarbeidstiltak midt i mellom kommunehelsetjenesteloven og spesialisthelsetjenesteloven. Avdelingen er et tilbud enten i forkant av sykehusinnleggelse, eller hvor påbegynt behandling i sykehuset fullføres ved etterbehandlingsenheten.

Avdeling for observasjon og etterbehandling har i prosjektperioden gjennomført regelmessige samarbeidsmøter med kommunene for å kunne informere og drøfte ulike problemstillinger knyttet til faglig samarbeid om pasienter. På møtet den 26. september 2007 deltok både helse- og omsorgsledere, kommuneleger og andre fagpersoner fra kommunene. Det var en enstemmig oppslutning om avdelingen og et sterkt ønske om videreføring etter prosjektperioden.

Fosen legevaktsenter er et samarbeidstiltak mellom Ørland, Bjugn og Åfjord med satellitt i Åfjord. Senteret har Samarbeid med Forsvarets sanitet og redningsskvadronen.

Utredning om legevaktsamarbeid mellom Rissa, Leksvik og Mosvik er ikke ferdig behandlet.

Læringsnettverk ble ikke vellykket. Samlingen Helsesamarbeid på Fosen den 19. april 2007 anbefalte kommunenes representanter å utvikle ressursentra/kompetansebaser med utgangspunkt i det kommunene er gode på og deling av denne kompetansen med andre. I etterfølgende drøftinger har det kommet frem et sterkt ønske om å samordne kompetansearbeidet i kommunene og søke prosjektmidler til en felles koordinator.

Telemedisin er delvis meget forsinket. Er tatt i bruk mellom OE-enheten ved Fosen DMS og Orkdal Sykehus. Brukes også i opplæringsssammenheng gjennom opplegget Fosen DMS på Nett/opplæringsprogram med mer.

Det er ikke gjennomført følgende interkommunale oppgaver som forutsatt i forprosjektet (jfr. arbeidsgruppens anbefaling): felles legetjenester, samfunnsmedisin, døgnplasser for psykiatriske pasienter, rehabilitering/habilitering.

Hva har kommunene deltatt i?

• Folkehelse som en del av Fosen DMS	x	x	x	x	x	x	x	x	x
• Felles samfunnsmedisinsk ressurs	x	x	x	x	x	x	x	x	x
• Andre interkommunale tjenester (felles legetjeneste)	x	x	x	x	x	x	x	x	x
• Ressurssentra/kompetansebaser	x	x	x	x	x	x	x	x	x
• Internopplæring gjennom videokonferanse (vk) i regi av Fosen DMS	x	x	x	x	x	x	x	x	x
• Fjernundervisning (vk) i regi av Kystressurs, Undervisningskatalogen, helseforetak og andre	x	x	x	x	x	x	x	x	x
• Desentralisert utdanning (vk) i regi av HiST, HiNT og andre	x	x	x	x	x	x	x	x	x
• Bruk av vk opp mot sykehusene Levanger og Namsos		x	x	x		x			
• Bruk av vk i samarbeidsmøter for ulike faggrupper, møter	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Fremtidige tiltak som to eller flere kommuner kan samarbeide om	Bj ug n	Le ks vik	M os vik	Os en	Ri ssa	Ro an	Ør lan d	Åf jør d	An dr e
• Interkommunale tjenester for eksempel innenfor rehabilitering/habilitering	x	x	x	x	x	x	x	x	x

Veien videre etter prosjektperioden og gjennomført evaluering:

St. Olavs Hospital og Helse Midt-Norge er positive:

St. Olavs Hospital og Helse Midt-Norge har allerede gitt klarsignal for at de vil delta i videre drift av avdeling for observasjon og etterbehandling forutsatt at kommunene blir med. I sin strategiplan, som behandles av styret 28. september, skriver St. Olavs Hospital følgende:

- *Pilotprosjektet Fosen DMS* avsluttes i 2007. Dette viser en alternativ modell for å møte utfordringer med flere eldre og kronisk syke. En ekstern evaluering av prosjektet er positiv både mht. økonomi, kvalitet og pasienttilfredshet. Under forutsetning av at Fosen-kommunene fortsatt vil medvirke i tiltaket, vil det videreføres.

Spesialistpoliklinikken er finansiert gjennom helseforetakets ramme og refusjoner.

Vedtak i styringsgruppen for Fosen DMS den 19. september 2007:

1. Styringsgruppen for Fosen distriktsmedisinske senter har mottatt sluttrapport fra Ernst&Young og HiST vedrørende evaluering av pilotprosjektet Fosen DMS. Leveringen er i tråd med bestillingen. Rapporten gir et godt grunnlag for å ta stilling til videreføring av Fosen DMS og peker også på forbedringsområder.
2. Evalueringen viser at den samlede måloppnåelsen i forhold til økonomisk rasjonalitet, kvalitet og tilfredshet blant interessentene er meget positiv for observasjons- og etterbehandlingsenheten og spesialistpoliklinikken og positiv for felles stasjonær legevakt. Når det gjelder telemedisin og læringsnettverk, har disse ikke kommet langt i prosjektperioden, men vurderes å være en riktig type satsning og ha et godt utviklingspotensiale.
3. Styringsgruppen anbefaler at de deltakende kommunene og helseforetaket setter av budsjettmidler for å videreføre driften av avdeling for observasjon og etterbehandling fra og med 2008 med sikte på å etablere avdelingen gradvis som et fast samarbeidstiltak. Det er en utfordring at slike samarbeidstiltak mangler en finansieringsordning og er dermed avhengig av økonomisk bistand. Det søkes om fortsatt finansieringsstøtte fra Helse Midt-Norge og eventuelt fra andre instanser. Det må etableres en samarbeidsavtale som klargjør de ulike partenes økonomiske forpliktelser.
4. Styringsgruppen anbefaler at Fosen legevaktsenter videreføres og at det arbeides videre med utvidelse av legevaktsamarbeidet på Fosen.
5. Styringsgruppen anbefaler at følgende nye desentraliserte spesialisttilbud videreføres som faste tilbud i Fosen DMS: audiograf, øyelege og røntgen.
6. Kreftpoliklinikk Fosen ble nedlagt i prosjektperioden og kom dermed ikke med i evalueringen av Fosen DMS. Styringsgruppen er tilfreds med at det er tatt initiativ til å få reetablert et krefttilbud på Fosen.
7. Styringsgruppen er ikke fornøyd med resultatene fra delprosjektet læringsnettverk for psykisk helse og rus, men anbefaler at det med utgangspunkt i behov for kompetanse- og tjenesteutvikling arbeides med å etablere et nettverk av ressursentra/ kompetansebaser innenfor Fosen DMS.
8. Erfaringene fra delprosjektet telemedisin i Fosen DMS så vel som erfaringer fra andre steder viser at det er store utfordringer med å ta i bruk ny elektronisk kommunikasjonsteknologi. Styringsgruppen mener at det er et betydelig forbedringspotensiale og viser til de gode erfaringene med videokonferanse mellom Orkdal Sjukehus og avdeling for observasjon og etterbehandling. Styringsgruppen anbefaler at det arbeides med å ta videokonferanse aktivt i bruk i interkommunalt samarbeid og i samarbeidet mellom kommuner og helseforetak, spesielt innenfor opplæring, veiledning og utvikling av faglige nettverk.
9. Styringsgruppen ser det som hensiktsmessig at Folkehelse Fosen blir en del av det framtidige Fosen DMS.

10. Styringsgruppen mener at det er viktig at Fosen DMS med sine ulike tiltak blir godt forankret i kommunene og helseforetaket etter prosjektperioden og vil komme tilbake til hvordan et felles forpliktende samarbeid bør formaliseres. Fosen DMS er en samarbeidsorganisasjon som forventes å være under stadig utvikling. Av den grunn vil det være behov for å gjenta evaluering etter en periode på 3-5 år.
11. Styringsgruppen forventer at alle samarbeidspartene har behandlet videre deltakelse i Fosen DMS innen 15. desember 2007. Alle samarbeidspartene må forplikte seg til finansiering av de tiltakene som de deltar i. For å sikre en forsvarlig behandling av ansatte må de deltakende kommunene i avdeling for observasjon og etterbehandling sette av midler til minimum tre måneders drift i 2008 uavhengig av hvilket politisk vedtak som blir fattet.

Politisk behandling i Fosen Regionråd og kommunene:

Prosjektperioden for Fosen DMS nærmer seg slutten, og partene må ta stilling til om de vil delta i videre drift og utvikling av de ulike delene av Fosen DMS eller ikke. Delprosjektet Avdeling for observasjon og etterbehandling er et stort spleiselag mellom Helse Midt-Norge, St. Olavs Hospital og kommunene Ørland, Bjugn, Åfjord og Rissa. Avdelingen har mange ansatte, som er engasjert for prosjektperioden, og derfor er avklaringen på tidligst mulig tidspunkt meget viktig.

Fosen Regionråd vil behandle et forslag om oppfølging av pilotprosjektet med bakgrunn i evalueringsrapporten i følgende møter:

- 19. oktober – rådmannsgruppen
- 23. oktober - Arbeidsutvalget
- 1. november – styret

Etter dette vil kommunene få saken til behandling. Styringsgruppen for prosjektet bidrar gjerne i denne prosessen.

Økonomiske konsekvenser

Det er utarbeidet to alternativer, som viser hva de fire deltakende kommunenes andel av driften vil være i 2008, når en legger ulike forutsetninger til grunn. I begge alternativene er det lagt inn en samlet refusjon på 100.000 kroner fra de fire Fosen-kommuner som hittil har benyttet seg av avdelingen sjeldent og i lite omfang.

Alternativ 1.

Budsjettet for 2007 er justert med vanlig prisstigning, ingen endringer er gjort i bemanning eller annen drift.

Åtte plasser i avdeling for observasjon og etterbehandling (6 for etterbehandling + 2 for observasjon) og fire kommunale korttidsplasser.

Inntekter som kommer til fradrag: Ørland kommune kjøper 3 korttidsplasser. Forsvaret kjøper en plass.

Inntekter som bortfaller: Skjønnsmidler.

Alternativ 2

Budsjettet for 2007 er justert med vanlig prisstigning, ingen endringer er gjort i bemanning eller annen drift.

Åtte plasser i avdeling for observasjon og etterbehandling (6 for etterbehandling+2 for observasjon), en korttids plass for forsvaret og 3-4 plasser for spesialisthelsetjenesten. Systemansvaret overtas av spesialisthelsetjenesten.

Inntekter som kommer til fradrag: Forsvaret kjøper en plass. St. Olavs Hospital integrerer plasser til for eksempel spesialisert rehabilitering i avdelingen. DRG-inntekter for observasjons plasser.

Inntekter som bortfaller: Skjønnsmidler, refusjon for 3 korttids plasser.

Det arbeides med de ulike elementene som inngår i alternativ 2. Forutsatt at alt faller på plass, gir alternativene følgende beløp:

Fordeling kommuner	2007	2008 alt. 1	2008 alt. 2	Oppr. forutsatt pr. august -06
Bjugn 27%	302.500	588.344	490.676	468.000
Åfjord 27%	302.500	588.344	490.676	468.000
Ørland 27%	302.500	588.344	490.676	468.000
Rissa 19%	212.500	414.020	345.290	326.000
Kommunenes totale andel - skjønnsmidler	2020.000 -900.000 1120.000	2179.053	1817.320	1730.000
St. Olavs Hospital sin andel	2020.000	2179.053	1817.320	1730.000
Helse Midt-Norges andel	2020.000	2179.053	1817.320	1730.000

Uansett hvordan resultatet av den politiske behandlingen i kommunene blir, kan de deltakende kommunene ikke regne med et nullbudsjett for avdelingen i 2008. Grunnen til dette er at det som følge av kommunevalget ikke var mulig å gjennomføre den politiske behandlingen slik at pilotprosjektet kan ivareta en forsvarlig oppsigelsesperiode (3 måneder) for ansatte ved en eventuell avvikling av avdelingen. Styringsgruppen ber derfor at kommunene tar hensyn til dette.

Organisering av et framtidig Fosen DMS

Videreføring av Fosen DMS innebærer at det må taes standpunkt til hvordan det skal organiseres. Rådmannsgruppa har oppnevnt en arbeidsgruppe til å utrede alternative organiseringsformer. Den har følgende sammensetning: rådmann Kjell Inge Skaldebø, leder av arbeidsgruppa. rådmann Terje Meyer, rådmann Oddvar Lynum, prosjektleder for Fosen DMS Leena Stenkløv og konst. daglig leder Harald S. Jensen.

Det ble gitt følgende føringer for arbeidet:

- a) Et framtidig Fosen DMS bør forankres mot Helse Midt-Norge. Dette er viktig i og med at tiltaket dekker kommuner i begge fylkene

- b) Det bør nedfestes som prinsipp at ikke alle kommunene behøver å delta i alle tiltak under det framtidige Fosen DMS, men det bør etableres noen ”fyrtårn” som kan profilere ordningen og fellesskapet
- c) Utredning av framtidig organisering av Fosen DMS bør sees i sammenheng med vedtaket om utredning av hvordan samarbeidsordningene i Fosen Regionråd skal organiseres i framtida.

Arbeidsgruppa ble gitt følgende mandat:

1. Arbeidsgruppa har som mandat å utrede alternative organisasjonsmodeller for framtidig organisering av Fosen DMS. Arbeidsgruppa fremmer et begrunna forslag til valg av organisasjonsmodell.
2. Arbeidsgruppa sitt forslag skal foreligge innen utgangen av oktober 2007.

I samråd med leder i Rådmannsgruppa har jeg anmodet konsulentfirmaet UtviklingsPartner AS ved Leif-Erik Steen om bistand til å utrede alternative organiseringsmodeller. Bakgrunn for det er at han også har utredet tilsvarende alternativer i forhold til felles Brann- og redningstjeneste på Fosen. Utredningen vedlegges. Denne er ikke behandla av arbeidsgruppa som er nedsatt. Det forutsettes at Rådmannsgruppa fremmer forslag på hvilke alternative organiseringsmodeller som bør utredes nærmere.

Konst. daglig leders innstilling:

1. Evalueringsrapporten fra Ernst & Young tas til etterretning.
2. Styret vil anbefale kommunestyrene å slutte seg til de konklusjoner og anbefalinger som er gjort av styringsgruppa for prosjektet i møte den 19. september 2007 (inntatt i saksframlegget), og samtidig gjøre vedtak om at Fosen Distriktsmedisinske Senter etableres som en fast ordning i et forpliktende samarbeid.
3. Styret ber om at pilotprosjektet Fosen DMS utarbeider en prosjektbeskrivelse om felles kompetansekoordinatorfunksjon for Fosen-kommunene og sender en søknad om finansiering av denne over det statlige programområdet Kompetanseløftet.
4. Styret anmoder om at alternative organisasjonsmodeller utredes nærmere.
5. Styret vedtar budsjettalternativ nr. 2 (inntatt i saksframlegget) som budsjett for 2008.

Behandling i møte i Rådmannsgruppa:

Prosjektleder Leena Stenkløv gjennomgikk de viktigste punktene i evalueringsrapporten. Leder av Fosen DMS Berit Wiklund var tilstede og svarte på spørsmål.

Rådmannsgruppas innstilling overfor styret:

Konst. daglig leders forslag til innstilling foreslås vedtatt. Enstemmig.

Arbeidsutvalgets framlegg:

Rådmannsgruppas innstilling foreslås vedtatt. Enstemmig.

Behandling i styremøte:

Prosjektleder Leena Stenkløv gjennomgikk de viktigste punktene i evalueringsrapporten.

Ordfører Arnfinn Astad foreslo å utsette saken. Forslaget ble senere trukket.

Det ble foreslått at pkt. 5 endres slik: Styret anbefaler budsjettalternativ nr. 2 ....

Videre ble følgende nytt punkt 6 foreslått: Styringsgruppa for Fosen DMS pålegges å jobbe med finansiering av tiltaket.

Styrets vedtak:

1. Evalueringsrapporten fra Ernst & Young tas til etterretning.
2. Styret vil anbefale kommunestyrene å slutte seg til de konklusjoner og anbefalinger som er gjort av styringsgruppa for prosjektet i møte den 19. september 2007 (inntatt i saksframlegget), og samtidig gjøre vedtak om at Fosen Distriktsmedisinske Senter etableres som en fast ordning i et forpliktende samarbeid.
3. Styret ber om at pilotprosjektet Fosen DMS utarbeider en prosjektbeskrivelse om felles kompetansekordinatorfunksjon for Fosen-kommunene og sender en søknad om finansiering av denne over det statlige programområdet Kompetanseløftet.
4. Styret anmoder om at alternative organisasjonsmodeller utredes nærmere.
5. Styret anbefaler budsjettalternativ nr. 2 (inntatt i saksframlegget) som budsjett for 2008.
6. Styringsgruppa for Fosen DMS pålegges å jobbe med finansiering av tiltaket.

Vedtaket var enstemmig.